

130. 382. Grün, Sophianum.
A SZENT-SZIV SZERZETESNŐK

BUDAPESTI VIII. KERÜLETI

KATH. LEÁNYGIMNÁZIUMÁNAK

(SOPHIANUM)

ÉRTESITŐJE.

B

373/76

1918—1919.

1919—1920.

KÖZZÉTETTE:

Dr. FALLENBÜCHL FERENC

KATH. LEÁNYGIMNÁZIUMI IGAZGATÓ.

BUDAPEST, 1920.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

I. Iskolánk multja.

A budapesti Szent Szív intézeti «Sophianum» katolikus leánygimnázium 1914. szeptember hó 8-án nyílt meg. Az iskolát dr. *Csernoch János* bíboros hercegreprimás támogatásával a hazai nevelés és oktatásügy terén már ezideig is nagy érdemeket szerzett budapesti Szent Szív intézet lelkes és nagykonceptiójú főnöknője nt. *M. Schaffgotsch Mária Anna* állította fel, miután a fővárosban minderősebben megnyilatkozott a közóhaj, hogy a már működő egynéhány leánygimnáziumhoz katolikus jellegű hasonló intézmény is csatlakozzék. Az első tanévben csak az első és ötödik osztállyal nyílt meg, a további tanévekben azután fokozatosan fejlődött. Az első érettségi vizsgálatot 1918-ban tartották benne.

A tanulóifjúság eleinte a Sacré Coeur zárdában (VII., István-út 75.) nyert elhelyezést.

Mai épületünkbe 1917. október havában költöztünk, miután a Szent Szív-Szerzet nagy áldozatok árán a hazai oktatásügy és a keresztény ifjúság érdekében a VIII. ker., Mikszáth Kálmán-téren új zárdát nyitott és a gimnáziumot a Sacré Coeur-ök alapítója, b. Barat Zsófia után «Sophianum» néven idetelepítette. Az épület eredetileg a báró Révay család palotája volt. E ház lakója volt egyideig néhai *Tisza Kálmán* gróf, majd kiváló írónk *Mikszáth Kálmán*, ki itt is halt meg 1910-ben. Ezért kapta a palota előtti kis tér is a Mikszáth Kálmán nevet.

A gimnáziumot fenntartó zárdá és nevelőintézet főnöknői: nt. *M. Schaffgotsch Mária Anna* 1919-ig, nt. *Galbert Mária Antónia* 1919—.

A gimnázium igazgatói: *Danczer Béla* 1914—1918., dr. *Fallenbüchl Ferenc* 1918. Eddigi rendes tanárok: *Frenyóné Bakács Jolán* (1914), Dr. *Pétergálné Kardoss Izabella* (1914), *Csemez Mária* (1915), *Pickl Paula* (1915), *Csapody Vera* (1916), *Töttösné Bakács Irma* (1917), *Brückner József* (1919). Iskolánk az 1919—1920. iskolai évben fennállásának 6. évét töltötte be.

II. Iskolánk az 1918—1919. és 1919—1920. iskolai években.

Az 1918—19. tanév hajnalát is véresre festette a szakadatlanul dühöngő világháború. A vérpiros hajnal nem is jelenthetett mindvégig derűs nappal és tiszta szép alkonyt. Alighogy megkezdtük az iskola szorgalmas munkáját, máris vihart és vészjelzőslő felhők mutatkoztak. Előbb a spanyol-járvány szedte számtalan áldozatát, azután az októberi gyászos forradalom söpört végig országunkon, hogy könnyű diadalt szerezzen ellenségeinknek. A már-már céltalannak látszó vérontás, mely a magyarság színe-virágát vitte sirjába, az éhínséget okozó uzsora, a vészes járvány türelmetlenekké tette a kedélyeket és hatalmas erővel tört ki a lelkekből a megújodás, a szabadság, a testvériség vágya. A lelkesedés csodás, eddig nem sejtett távlatokat és láthatárt varázsolt a szemek elé, mindenki azt hitte, hogy szebb és jobb kor hajnala köszönt ránk. Azonban a szép eszmékhez nem méltó gaz csöcselék ragadta magához a hatalmat, hogy önző céljaira for-

dotsa. Hamis jelszavak alatt száműzték és kiirtották mindazt, amit előttünk szentté egy hosszú ezredév tett, királyt, szent koronát, oltárt, hazát, hitet, erkölcsöt, szülőt, gyermeket és a szabadság hirdetői a szabadság elnyomói lettek. Emberszeretet helyett a legvérengzőbb, a legállatiasabb rabszolgaság uralkodott. Kétszeresen megcsalatra láttuk magunkat. Nemcsak jobb és szebb jövő nem köszöntött reánk, hanem százezre rosszabb és elvesztettük még azt a kevés jót is, amink volt.

Ennek a zsarnoki uralomnak lett szinte áldozata a mi kedves Sophianumunk is. 1919. ápr. 2-án megfosztották katolikus jellegétől, eltiltották benne a hitoktatást, mint minden más iskolában is és államának nyilvánítták. Az intézetet nemcsak anyagilag, de szellemileg fenntartó szerzetesnőknek, kik annyi gonddal, annyi szeretettel, annyi önfeláldozással vezették a növendékek nevelését, búcsút kellett mondaniok saját kedves otthonuknak, melynek megteremtéséért annyi áldozatot hoztak. Az intézet szelleme azonban továbbra is katolikus maradt, a vallásoktatás a házikápolnában folyt, pedig már megbontották a tanári testületet s az egyik megüresedett állást zsidóval töltötték be. Húsvét ünnepének előestéjén jelentkezett az új iskolavezető, hogy az eddigi igazgatótól átvegye az intézet teljes vezetését, sőt az István-úti zárdát is. A végső pillanatban azonban az angol misszió kapitánya *Sir Williams Freeman* entente védelem alá helyezte mind az István-úti zárdát, mind a Sophianumot, az iskolákat azonban ideiglenesen bezárta. Ezt a körülményt használták fel a népbiztosság emberei arra, hogy ha már nem sikerült az iskola épületét a hatalmukba keríteni, legalább a növendékekre tegyék kezüket. Kitelepítették az iskolát az Andrássy-úti áll. leánygimnáziumba, ahol a Notre Dame de Sion felsőleány iskolával együtt «Volt Sophianum-Sion» címen folyt az előadások. A tanári karból csak egynéhányat tartottak meg, a többi — mint nagyon feketéket — szabadságolták.

Az angol védelem alatt álló épület házikápolnájában azonban nem szűnt meg a hitélet. Növendégeink és volt tanáraik idesereglettek csaknem mindig teljes számban istentiszteletre és hitoktatásra, amely a tanév végéig is rendszeresen folyt.

Végre augusztus hóban beállt az epedve várt fordulat. A proletárdiktatura csufosan megbukott és vele mindazok, kik jobb meggyőződésük, keresztény és nemzeti érzésük megtagadásával szolgálatába szegődtek. A «Volt Sophianum-Sion»-t is megszüntette a Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium, egyuttal megbizta a törvényes igazgatót, hogy haladéktalanul vegye vissza az intézetet.

Az isteni gondviselésbe vetett hittel, amely mostoha sorsunkban is szemmel láthatólag virrasztott felettünk, megkezdtük az 1919—1920. tanévet. A megújulás vágya szállta meg a lelkeket és a Sophianum abban a tudatban nyitotta meg kapuit, hogy a keresztény magyar társadalom ebből a kommunista tévtanoktól meg nem fertőzött szellemű iskolából egy a hazát jobban szerető, a keresztény hitet és erkölcsöt jobban féltő és valló ifjúságot óhajt látni, amely nem lesz gerinctelen, amely nem hódol be vakon a társadalmat alapjaiban felforgató vészes tanoknak, hanem azt vallja, hogy minden állam alapja és talpköve a tiszta erkölcs és amely szóval is meg tollal is és ha kell, mind a két kezével meg tudja majd védeni hitét és hazáját, hogy valamikép teljeseedésbe ne menjen a hazája-

ért aggódó költő szava: «Más faj állott a kihunyt nép helyébe, romlott, szívtelen, és a dicső nép, mely tanult izzadni és izzadás közt hősi vért aratni, névben él csak, többé nincs jelen».

A nemzeti keresztény hagyományokhoz való visszatérést tűzte ki zászlajára az újjáteremtés munkájára vállalkozott kormány vallás és közoktatásügyi minisztere *Huszár Károly*, ez az elv vezérli és hatja át utódját *Haller Istvánt* is. Dr. *Erődi Harrach Béla* udv. tanácsos, tankerületünknek nagyérdemű kir. főigazgatója magas korára való tekintettel nyugalomba vonulván, helyét dr. *Pintér Jenő* tanker. kir. főigazgató foglalta el. Mély hálával és megilletődéssel búcsuzunk a volt tanker. kir. főigazgató úr öméltóságától, aki intézetünk alapításában is tevékeny részt vett és mindig a legmelegebb rokonszenvvel és érdeklődéssel támogatta működésünket. Az új tanker. kir. főigazgató urat pedig, ki a keresztény és nemzeti eszmétől áthatott tüzes lélekkel, nagy tudással és tetterővel állt a tankerület élére, igaz szeretettel üdvözljük vezérünknek.

1918—19. tanév kezdetén új igazgatót kapott az iskola *Fallenbüchl Ferenc* dr., volt nagyszombati érs. főgimn. rendes tanár és kir. konviktusi tanulm. felügyelő személyében, akit az iskolafenntartó zárda főnöknőjének előterjesztésére 1918. aug. 28-án nevezett ki Ő Eminenciája a biros hercegprimás. Az új igazgatót nt. *Schaffgotsch Mária Anna* főnöknő szept. 8-án *Veni Sancte* alkalmával iktatta be ünnepélyesen hivatalába. 1919. január 6-án *Begyácsné Balla Györgyi*, január 15-én pedig ft. *Ciez János* hittanár távoztak intézetünkéből más iskolához. Utóbbi helyét a bíboros hercegprimás *Brückner József* nagyszombati érs. főgimn. hittanárral töltötte be, akit 1919. március 1. hatállyal azután 793/919. sz. alatt rendes tanárrá nevezett ki. Az 1919—20 tanév kezdetén a tiszt. rendfőnökség dr. *Ottó Ilona*, *Baranyai Mária*, *Juhász Margit*, *Szabó Györgyi*, ennek távoztával pedig *Mészáros Mária* tanárokkal pótolta a megüresedett tanári állásokat, a latin nyelv tanítására pedig dr. *Székely István* igazgató, szakfelügyelő, a «Juventus» kitűnő szerkesztőjét kérte fel.

Bánáss Marietta a rajz és kézimunka okl. tanára férjhezmenvén, megvált buzgón betöltött tanári állásától, helyét *Gyalus Piroska* tanár foglalta el.

A rendi előjáróság intézkedése folytán 1919. okt. 24.-én nt. *Schaffgotsch Mária Anna* érdemesült rendtartományi és intézeti főnöknő megvált a Sophianumtól és egyuttal a magyar földtől, amelyet annyira szeretett és amelyen a hazai nevelés- és oktatásügy terén elévülhetetlen érdemeket szerzett. Az ő kitartó, céltudatos és erélyes munkásságának eredménye az István-úti zárda és Jézus Szíve temploma, a mintaszerű leányinternátus kitűnő iskoláival. Az ő alkotása a Sophianum is, amelynek a jövő években megvalósuló terveit is ő készítette. De nemcsak az iskola és nevelés terén, hanem a hazai hitélet fejlesztésében is szerzett kiváló érdemeket. Az anyaszentegyházhoz való törhetetlen ragaszkodásában több kongregációt alapított a művelt női körök részére. Kitűnő tollából számos munka is került ki, ezek között b. Barat Zsófiának és a Sacré Coeur rend keletkezésének és fejlődésének története. Benne mindazok, kik ismerték, egy bibliai mulier fortis-t láttak. A távozó főnöknőt az igazgató búcsúztatta megható ünnepély keretében, kérve, hogy ne feledkezzék meg imáiban rólunk.

Tanulóink viselete, szorgalma és előmenetele a rendkívüli idők dacára is példás volt. Az intézet katolikus jellegéhez méltóan a vezetőség mindent elkövetett, hogy növendékeit a Szent Szív oltalma alatt és példája szerint nevelje igazán vallásos és művelt honleányokká, megragadott minden módot, hogy a növendékeknek a katolikus vallásgyakorlatra alkalmat adjon. Nemcsak vásár- és ünnepnapokon, hanem hétköznapi napokon is szentmisét hallgattak a növendékek az intézet kedves kápolnájában. Az exhortációkat mind a magasabb, mind az alsóbb osztályok számára külön-külön az intézet fáradhatatlan hittanára tartotta minden vásár- és ünnepnapon. 1919-ben februárban 3–7-ig voltak a lelkigyakorlatok *P. Bíró Ferenc* S. J. Jézustársasági atya vezetése alatt, ez alkalommal ajánlotta fel magát ünnepélyesen a Sophianum ifjúsága és előljárósága Jézus legszentebb szívének különös oltalmába. A jelen tanévben pedig nov. 18–21-ig voltak az évi lelkigyakorlatok *P. Bernhard Zsigmond* S. J. vezetése alatt.

Növendékeink vallásgyakorlatait is mindig különös figyelemmel kísérte érseki biztosunk, *Mélt. Breyer István* dr. esztergomi praelátus kanonok és kultuszminiszteri tanácsos úr. Öméltóságának, ki másirányú elfoglaltsága miatt megszűnt intézetünk érseki biztosa lenni, legmélyebb hálánkat tolmácsoljuk e helyütt is, azon kéréssel, hogy kegyes érdeklődését és nagybecsű jóindulatát ne vonja meg tőlünk a jövőben sem.

A tanév elején az igazgató felolvasta és megmagyarázta a növendékeknek a fegyelmi szabályokat, amelynek megtartását a tanév folyamán teljes mértékben biztosította a Szent Szív szerzetesnők állandó és mindenre kiterjedő kedves anyai felügyelete.

Növendékeink e jó magatartása az egész intézetet jellemző rend, külső csiny és tisztaság keretében mindenkor kedvező benyomást tett az iskolát látogató szakfelügyelő urakra, kik közül *dr. Breyer István* esztergomi praelátus kanonok, vallás- és közoktatásügyi miniszteri tanácsos úr öméltósága mint érseki biztos és *Krywald Ottó* szentszéki ülnök, hitoktató szakfelügyelő, a vallástan óráit, *Schmidt Márton* dr. a latin és görög nyelvi, *Baros Gyula* dr. a magyar irodalmi, *Birkás Géza* dr. a francia nyelvi, *Takács György* dr. a történelmi, *Varga György* dr. a földrajzi, *Hankó Vilmos* dr. a vegytani, *Méhes Gyula* dr. a természetrajzi, *Miklóssy István* dr. a természettani, *Romsauer Lajos* dr., műgyetemi magántanár a mennyiségtani, *Baranszky László* tanár a rajzi órákat tisztelték meg látogatásukkal. *Pintér Jenő* dr. tanker. kir. főigazgató úr öméltósága pedig január hó 8-án látogatta meg hivatalosan az intézetet.

Örömnünnepe volt intézetünknek f. é. március hó 19-én, amikor *Csernoch János* biboros hercegprimás és kegyelmes főpásztorunk *dr. Lepolt Antal* esztergomi praelátus kanonok és hercegprimási irodaigazgató kíséretében első alkalommal tüntette ki a Sophianumot magas látogatásával. A biboros főpap méltó fogadására megjelentek *dr. Breyer István* praelátus kanonok, miniszteri tanácsos, *Novák János* prépost kanonok, hitoktatási felügyelő, *Erdőssy Károly* apát, Szent-István-Társulati vezérigazgató, *Krywald Ottó* Szentszéki tanácsos, érseki főbiztos, *dr. Madarász István* érseki titkár, *dr. Czilek Balázs* cisterci theol. tanár, *Liha Géza* józsefvárosi h. plébános stb. Legfőbb Urunkat és pártfogónkat a zárda főnöknője a kapuban fogadta és azután Ő Főmagassága az Ecce Sacerdos hangjai

mellett a növendékek sorfala közt a kápolnába vonult, ahol az ünnepi szentmisét szolgáltatta s ennek végén mély meghatottságot keltő szentbeszédet mondott. Ezután a diszteremben a Sophianum nevét és jelentőségét fejtegető allegorikus szindarabbal fogadtuk a főpásztort, majd az intézet igazgatója üdvözölte. Ő Főmagasságát, aki nagymérvű gondoljai és sokirányú elfoglaltsága közt ma ismét különös jelét adta a kath. nevelés és oktatásügy iránti nagy érdeklődésének, mint akárcsak egyik elődje Pázmány Péter, akinek éppen egyik jelszava volt: Nincs más mód hazánkban visszaállítani a vallást, mint iskolák által. Együttal kérte a bitorost, akit a világháború epilógusa nagy szellemi és anyagi javaktól foszt meg, hiszen a magyar primások pazar alkotásai és alapítványai idegen kézre kerülnek, hogy zárja szívébe ezt a megmaradt gyermekét, mert ennek szemében a megszűnikült keretek közt is Ő Eminentája mindig csak a nagystílű főpap fog maradni, kinek nagy terveit majd csak valamelyik boldogabb utód fogja megvalósíthatni. A főpásztor erre valóban atyai szívből jövő intelmeket intézett növendékeinkhez, kérve, buzdítva, lelkesítve őket, hogy a hit és honszerelem összeforrt erényében tündököljenek. A zárda testületének és a tanári karnak tisztelgése után megtekintette Ő Főmagassága az egész intézetet, részt vett az egyes tanítási órákon és azon kegyes kijelentéssel hagyta el intézetünket, hogy e napot élete legszebb napjai közé fogja számítani. A Sophianum örök halálával jegyezte be e napot történetébe.

Egyéb iskolai ünnepélyeink a következők voltak: 1918. nov. 18-án a csatákban elesett hősökért ének és szavalat számokkal gyászünnepélyt tartottunk, a gyászbeszédet az igazgató mondotta. Ez alkalommal 395 K 2 fillért gyűjtöttek növendékeink a hadisírokat gondozó hivatal részére. Március 15-én a már erősen az internacionálé felé törő hangulat dacára a régi hazafias szellemben ünnepeltünk a következő műsorral: Hymnus, énekli az egész ifjuság. Ünnepi beszéd, mondja az igazgató. Magyarok lenni. Költemény Sajó S.-tól, szavalja: Rónai Horváth Margit VI. o. t. Petite Fantaisie Hongroise. Hegedűszólo Walter Sári VIII. o. t.-tól, zongorán kíséri Márffy Mantuano Judith VI. o. t. A magyarok Istene. Petőfitől, szavalja: Kiffusz Irén VIII. o. t. Szózat, énekli az egész ifjuság. 1919. szeptember 8. Veni Sancte, egyuttal hálaünnep azért, hogy a Sophianum feltámadhatott abból a sirboltból, amelyet számára a kommunizmus készített. Az ünnepi beszédet az igazgató mondotta. Szavaltak Márffy Mantuano VII. o. t. és Hegedüs Julia VIII. o. t. Okt. 12. Magna Domina ünnepe. Az ünnepi istentisztelettel egybekötött szónoklatot Dr. Breyer István praelátus kanonok, miniszteri tanácsos mondotta. Okt. 24. Búcsünnepély nt. Schaffgotsch Mária Anna tiszteletére. Okt. 30. Az új főnöknő nt. Galbert M. Antónia beiktatása. Jan. 20. Gyászünnepély Magyarország feldarabolása miatt. A gyászbeszédet az igazgató mondotta. Március 15-én hazafias ünnepély. Szavaltak: Zámor Magda III. o. t. (Petőfi: A hazáról.) és Krepuska Zsuzsi VI. o. t. (Végvári: Haza, szabadság.), a hazafias szónoklatot az igazgató tartotta.

Ünnepélyeink közt különös említést érdemelnek a jótékonyssággal egybekötött karácsonyi ünnepélyek. Növendékeink e nehéz időkben is rendkívül sokat tettek, hogy mint egyébkor jobb időkben, most is huszonnégy családot lássanak el bőségesen ruhával, élelmiszerral és a szegény gyermekeket játékszerrel.

Ifjúsági egyesületek: 1. Mária-kongregáció. Két év lefolyásáról számol be ezuttal a kongregáció. Nagy, az egész nemzetre kiható eseményeket, szomorú és gyászos napokat örökit meg ebben az időben a történelem, melyek az egyházat is megbénítják egy ideig külső tevékenységében, életereje azonban annál hatalmasabban tör elő, mikor a rá kényszerített bilincsektől felszabadul. Az egyház viszontagságos élete megismétlődött a kongregációkban is. A miénk felett is tombolt a kommunizmus vihára, de hála legyen a Szűzanya oltalmának egy levélkét sem sodort magával. 1918. őszén a kongregáció prézesét ft. *P. Müller Lajos S. J.*-t Nagy-Szombatba helyezték át. Benne a kongregáció legodaadóbb prézesét, a tagok páratlan buzgalmu bölcse vezetőjüket vesztették. Néhány hétig ft. *Bús Jakab S. J.* rektor helyettesítette a prézest, míg ft. *Bangha Béla S. J.* át nem vette a kongregáció vezetését. Gyűléseket a kommunizmus kitöréséig hetenkint tartottunk. Ezekben a beszélgetés tárgyát gyakran azok a hitélet gyakorlati oldalát érintő kérdések képezték, melyet a kongreganisták a prézeshez intéztek. Ekkép sok értékes útmutatásban, felvilágosításban részesültek. Karácsonykor több szegény családnak főztek ebédet a kongreganisták, kiket miután az intézetben megvendégeltek, gazdagon meg is ajándékoztak.

Jan. 26-án farsangi előadással s különféle szórakozásokkal vidították fel egymást. Febr. 2-án az elmúlt iskolaévben érettségizett kongreganisták rendezték az intézetben kedélyes farsangi ünnepségeit, melyre kongreganista testvéreiket is meghívták.

Március 25-én ünnepélyes tagfelvételt tartott a kongregáció. Ez volt utolsó összejövele a kommunizmus tilalma miatt.

Azonban a diktatura alatt, sőt a szünidőben is találtak a kongreganisták utat-módot, hogy összejöhessenek, nem a Sophianumban ugyan, melyet a szerzetesnőknek is el kellett hagyniok, hanem más alkalmas helyen. A távollévő prézest a gimnázium hittanára ft. *Brückner János* helyettesítette odaadó buzgalommal. Változatossá tette ezeket a gyűléseket a kongreganisták felolvasása, szabad előadása, szavalása. Hűen és buzgón kitarva élték ekkép át azt a nehéz időt. Augusztusban, mikor a vörösök uralma véget ért, örömtől repeső szívvel siettek vissza a kongreganisták is a Szent-Szív-zárdába, ahol a hosszú távollét után őket tárt karokkal fogadták a visszatért szerzetesnők. Szeptemberben az alakuló gyűlésen ft. *Bangha* prézes is megjelent, kit március óta nem láttak a kongreganisták és nagy lelkesedéssel fogadtak. Még ebben a hónapban megvolt a tisztújítás. Praefecta Kratochwilla Hermin VIII. o. növ., első assistens Prochnov Magda VIII. o. növ., második assistens Drucker Denise VIII. o. növ. lett.

Meg nem szűnő érdeklődéssel kísérték a kongreganisták ebben az évben is a ft. prézes előadásait. A tél folyamán heteken át beszélt nekik a társadalmi kérdésről, bővebben kitérve Marx elméletére. Ezenkívül a gyűlések folyamán az idén is több időszerű, gyakorlati kérdésre kaptak feleletet. November 1-én volt ünnepélyes tagfelvétel. Ft. *P. Bangha* rámutatott ezuttal azokra a lelki előnyökre, melyeket a Szent Szűz anyai oltalma "biztosít gyermekeinek, de egyszersmind a kongreganista kötelezettségére is, melyet a felvételnél egész életre vállal. December 8-án karácsonyi ünnepélyt rendeztek a kongreganisták, több szegény család számára. Szt. Jeromos életéből adtak elő egy kedves kis jelenetet. Utána

ebédet találtak a szegényeknek, melyet maguk készítettek el, majd élelmi-szerekkel, ruhával, játékokkal megajándékozták őket. Március 6.-án és 7.-én «Keresztény és vesztaszűz» című darabot adták elő nagy számú közönség előtt. A vendégek sorában voltak dr. *Bleyer Jakab* miniszter feleségével, dr. *Lepoll Antal* esztergomi kanonok (miniszteri tanácsos), hercegprímási irodaigazgató, dr. *Breyer István* esztergomi praelátus kanonok, miniszteri tanácsos, *Székely István* nagyvárad kanonok, dr. *Palaki Arnold*, dr. *Szegedy Rezső* egyetemi tanárok stb. A megnyitó beszédben ft. *P. Bangha* a darab időszerű voltát fejtegette, mert napjainkban is a vértanuk hitére, önfeláldozására, állhatatosságára van szükségünk. Az előadás után dr. *Bleyer Jakab* miniszter mondott meleg hangon néhány köszönő szót az intézet vezetőségének azért a gondos nevelésért, melyben az ifjúságot részesíti.

Gyűlések június hó végéig folytak. Reméljük a jövő fogja igazolni, hogy az elmúlt évben átélt megpróbáltatás valóban megerősítette a kongregáció fiataljainak gyökerét.

2. Jedlik Ányos kör. Intézetünk a jelen évben tudományos munkásságának intenzívebbé tétele érdekében jelentős lépést tett, mikor elősegítette, hogy felsőbb osztályos növendékeink megalakíthassák a természettudományi kört. A kör célja, hogy tagjai megértvén az idők szavát, a természettudományokban szélesebbkörű ismeretekre tegyenek szert, felébredjen érdeklődésük az iskolai anyagon kívül eső kérdések iránt is és végül, hogy alaposabb tudásuk majdan megvédje őket áltudósok célzatos tanításai ellen, akik természettudomány ürügye alatt ferde tanokkal akar-nak hitünk nagy igazságai ellen támadni. A kör nevét Jedlik Ányos volt budapesti egyetemi tanárról vette, akiben a nagy tudóst, a nagy embert és a hívő szerzetest tiszteli.

Munkaprogrammunk közös megegyezés szerint nagyobb, egységes tárgyköröket ölel fel. Az idei első félévben csillagászzattal és rokontudományokkal, a második félévben technológiai kérdésekkel foglalkoztunk. Vezető tanárok ez évben Csapody Vera és Csemez Mária voltak. A kör tagjai egyelőre a két felső osztályból kerültek ki. Választás útján a tisztikar a következőképen alakult meg: elnök Prochnov Magda VIII. o. t., titkár Szokolovszky Ilona VIII. o. t., pénztáros Nagy Gabriella VII. o. t., jegyző Sándrik Márta VII. o. t.

A kör bevétele volt tagsági díjakból 148 K, adomány 26 K, összesen 174 K. Kiadás 161 K, marad mint tőke 13 K.

A kör tulajdonában van az «Uránia» folyóirat 6 évfolyama (vásárlás) és a «Természettudományi Közlöny» 4 évfolyama (adomány), valamint 73 drb festett ábra, nagyrészt csillagászati előadások illusztrálására.

A kör működéséről a következőkben számolunk be:

A megnyitó ülés ünnepi keretek között folyt le 1919. okt. 12.-én, mely nap egyúttal jelen iskolaépületünk felavatásának évfordulója. Az emlékünnepe végeztével dr. *Fallenbüchl Ferenc* igazgató, dr. *Breyer István* praelátus-kanonok, érseki biztos jelenlétében a megalakuló kört nt. *Schaffgotsch Mária* főnöknő anyai pártfogásába ajánlotta. Ezután a vezetőtanár *Jedlik Ányos* életét ismertette és érdemeit méltatta. Majd átadta az elnöki széket *Prochnov Magda* ifj. elnöknek, aki néhány bevezető szó után az első ülést megnyitottnak nyilvánította.

Az év folyamán a következő előadások voltak:

I. 1919. okt. 12. Greguss Alice VIII. o. t.: A naprendszer keletkezéséről és Prochnov Magda VIII. o. t.: Az üstökösökről és meteorokról.

II. 1919. okt. 26. Sándrik Márta VII. o. t.: A napról és Márffy-Mantuano Judit VII. o. t.: A holdról.

III. 1919. nov. 9. Szadanovszky Györgyike VIII. o. t.: Az állócsillagokról és Fodor Mária: A bolygókról.

IV. 1919. nov. 3. Fodor Mária VII. o. t.: A Föld mint csillag és Petrányi Klára VII. o. t.: A Föld felülete és belseje.

V. 1919. dec. 18. Szokolovszky Ilona VIII. o. t.: A tűzhányók és Dvorsák Erzsébet: A földrengés.

VI. 1920. márc. 24. Oberschall Magda VII. o. t.: Az aviatika fejlődése és Szabó Klára VII. o. t.: A repülés alapelvei.

VII. 1920. márc. 28. Drucker Denise VIII. o. t.: A földmágnességről és Csapody Vera vezetőtanár: Eötvös Loránd báró életéről és munkásságáról.

Mindezen előadásokon szemléltető eszköz gyanánt szerepelt nagyszámú, jórészt a növendékektől készített fali rajz.

VIII. 1920. ápr. 11. Kratochvilla Hermin VIII. o. t.: A cukorgyártásról (természetben való bemutatással és mozgóképpel kísérve) és Szabó Mária VIII. o. t.: Hogyan és miből készül a szövet és fonál? (Természetbeni bemutatással és mozgóképpel kísérve.)

IX. 1920. ápr. 25. Szadanovszky Györgyike VIII. o. t.: Az üvegyártásról (bemutatta a hozzávaló anyagokat, az üvegpohár készítését különböző fokokon és néhány kísérletet az üveg alakíthatásáról Bunsen-lángban).

A kör a következő pályatételeket hirdette:

1. A színes fényképezés. Beérkezett 1 pályázat. Nyertes Bernolák Janka VII. o. t.

2. Faraday Mihály élete. Beérkezett 2 pályázat. Nyertes Márffy-Mantuano Judit VII. o. t., a második díjat Fodor Mária VII. o. t. kapta.

Az alsóbb osztályú növendékek részére hetenként tartottunk ismeretterjesztő mozgóképes vagy színes vetített képekkel kísért előadásokat. —

A tavaszi hónapok folyamán tánckurzus volt Róka táncmester vezetése alatt.

A hollandi és amerikai missziók szívesége folytán intézetünk alsóbb osztályú növendékei is az év nagyobb részében bőséges reggeliben részesültek, amiért ezúton is hálás köszönetet mondanak. —

A spanyol járvány két kedves növendékünket ragadta magával, Darányi Edit II. o. t. és Semsey Ilona VI. o. t. Emléküket kegyelettel fogjuk őrizni.

A tanári könyvtár gyarapodása az 1919—20. isk. évben: Herczeg F.: Árva László király, Bizánc. Mikszáth Kálmán: Jókai Mór élete és kora (2 kötet), A fekete város. Az Uránia tudományos folyóirathól 10 évfolyam. Velsze Lajos: A mi hőseink. A V. K. M. ajándéka. A szerzett tartományi főnöknőjének ajándéka a fizikai szertár gyarapítására H. fűthető gőzgép. Köpüs levegő-szivattyú, szívó- és nyomókút, Cartésius bűvára, Toricelli-cső, areométer, mellékeszközök a centrifugális géphez, pörgettyű, kerekcső, lovaskút, minta, óra, ejtőcső, homokóra, ajaksíp, mágnesek, vasreszelék, Wintergép, Winhurstgép felszereléssel, Röntgen-cső, Geissler csövek, Rumkorf-induktor, orvosi villámozó-gép, kis motor-minta, bemártásos telep, vizvoltameter, Ampére-állvány, leydeni palack, villámló-cső, elektr. pisztoly, sztroboszkóp, 3 sztereoszkóp, képek a sztereoszkóphoz, 3 lencse-

állvánnyal, homorútükör, üveghasábok, szögtükör, kaleidoszkóp, színházi és földi messzelátó, lupák, mikroszkóp, színkeverő-korongok, szemmodell, 7 drb falikép.

Természetrajzi szertár gyarapítására: Állattan: 4 drb kitömött állat, 6 drb spirituszos készítmény, 45 drb csigahéj, 20 drb kagylóhéj, 4 drb tengeri csillag, 4 drb korálltöke, 3 drb rákpáncél, 6 doboz lepkegyűjtemény, 2 doboz bogárgyűjtemény, 5 drb csontváz. Növénytan: 6 drb herbárium, 24 üveg maggyűjtemény, 1 doboz moszatgyűjtemény. Ásvány és földtan, 6 drb üveg kristályminta, 1 doboz kristályminta tájékból, 498 drb ásvány, 150 drb kőzet, 222 drb kővület, 1 doboz drágakő-utánczat, 2 doboz gyémánt-utánczat, 1 üveg sógyűjtemény, 1 üveg mészkőgyűjtemény, 56 drb növénytani és állattani falikép, 8 drb technológiai falikép. Technológia: cukorgyártás, bőrgyártás, üvegyártás, könyvnyomtatás, len-, kender pamut feldolgozása.

Földrajzi szertár: 1 globus, 1 égi koordinátarendszer, 12 drb album szemléltető képekkel, 18 drb falikép, 4 drb falitérkép.

Hittani szertár: 77 drb falikép.

Történelmi szertár: 40 drb falikép, 5 album.

Nyelvészeti szertár: 14 szemléltető falikép.

Vegytani szertár: Üveg eszközök és anyagok.

Kirándulások. Az intézet vezetősége áthatva a rendes tanítás eredményét oly hatékonyan előmozdító tanulmányi kirándulások fontosságától, a szükséghez képest több alkalommal rendezett is ilyeneket. Szept. 25-én a VIII. osztály növendékei *Dr. Székely István* szakfelügyelő tanár vezetésével az igazgató, *Csapody Vera*, *Baranyi Mária* és *Kemény Lujza* tanárok kíséretében Aquincum romjait tekintik meg. *Dr. Székely* eleven előadásban, pompéji tapasztalatai és képei kapcsán szemléltetően építette fel előttünk a romokat. Okt. 9-én a VI. és VII. osztály növendékei voltak Aquincumban *Baranyai, Pétergálné* és *Juhász* tanárok vezetésével. Okt. 16-án a III. és IV. osztály növendékei *Tóttössy* és *Kiss Ágnes* osztályfőnökökkel az óbudai hajógyárat tekintik meg. Dec. 22-én a magasabb osztályok növendékei az igazgató, *Pétergálné, Kiss, Juhász, Kemény* tanárok vezetésével a Nemzeti Szalón egyházművészeti képkiallítását tekintik meg. Ápr. 19-én a VIII. osztály növendékei tanáraikkal a Zugligetben és János-hegyen voltak, az alsóbb osztályok pedig a természetrájk tanárával tettek gyakran a budai hegyekben botanikai kirándulásokat. Május 31-én Boldog Barát Zsófia a Szent Szív-rend alapítójának és intézetünk nt. főnöknéjének névünnepén az István-úti zárda kedvesen látott vendégei voltunk. A kedves anyák lekötelező szívességgel fogadták és szórakoztatták növendékeinket az intézet nagy parkjában. A figyelmet rendkívül lekötő, érdekesnél érdekesebb társasjátékok után kerti uzsonna volt, majd a zárda gyönyörű templomában az utolsó májusi ájtatosság és körmenet mindnyájan egy boldog nap hálás emlékével tértünk haza.

III. A tanári testület működési köre.

I. *Halóságok.* A budapesti Szent Szív-intézeti «Sophianum» leánygimnázium fenntartója: A Szent Szív Szerzet.

A szerzet részéről a hatóságot Magyarország hercegprímása útján a Sophianum főnöknője gyakorolja.

Tanulmányi tekintetben az iskola a vallás- és közoktatásügyi minisztérium és a budapesti tankerületi főigazgatóság vezetése alatt áll. A minisztériumi középiskolai ügyosztály főnöke: *Dr. Viszota Gyula*, tanker. kir. főigazgató, a M. T. Akadémia tagja. A budapesti tankerület kir. főigazgatója: *Dr. Pintér Jenő*, tanker. főigazgató, a M. T. Akadémia tagja.

II. Tanári testület. a) igazgató: *Fallenbüchl Ferenc*, esztergomi főegyh. áldozópap, bölcsészettudor. Szaktárgyai: magyar és német nyelv. Tanította a bölcséletet a VIII. osztályban, a német nyelvet és az ókori irodalmat a VII. osztályban heti 6 órában. Tanári szolgálati éveinek száma: 25 év, ebben az iskolában 2 év. Lakik: III. ker., Polgár-utca 12.

b) a tanári testület rendes tagjai: *Frenyóné Bakács Jolán*, rendes tanár, az I. a. főnöke. Szaktárgyai: mennyiségtan és természettan. Tanította a mennyiségtant az I. a., II., III. és IV. osztályban, a természettant a III. osztályban, heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma: 7, ebben az iskolában 6 év. Lakik: I. ker., Attila-utca 39.

Dr. Pétergálné-Kardoss Izabella, rendes tanár, a II. osztály főnöke, az ifjúsági könyvtár II., IV., VI. szakaszának öre. Szaktárgyai: magyar nyelv és történelem. Tanította a magyar nyelvet és történelmet a II., IV. és VI. osztályban heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 6, ebben az iskolában 6 év. Lakik: I., Csaba-utca 6.

Csemez Mária, rendes tanár, az V. osztály főnöke, a természetrajzi szertár öre, tanárértekezletti jegyző. Szaktárgyai: természetrajz—vegytan. Tanította a természetrajzot, illetőleg a vegytant az I. a., II., IV., V., VI., VII., VIII. osztályban, az egészségtant a VII. osztályban, heti 17 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 5 év, ebben az iskolában 5 év. Lakik: VII., Dembinszky-utca 70.

Csapody Vera, rendes tanár, a VIII. osztály főnöke, a természettani szertár öre, a Jedlik Ányos term. tud. önképzőkör vezetője. Szaktárgyai: mennyiségtan—természettan. Tanította a mennyiségtant a VI—VIII. osztályban, a fizikát, a VII. és VIII. osztályban heti 17 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 8, ebben az iskolában 4 év. Lakik: VIII., Baross-utca 78.

Tötlössyné-Bakács Mária, rendes tanár, a III. osztály főnöke. Az ifjúsági könyvtár III—V. szakaszának öre. Szaktárgyai: magyar, földrajz, történelem. Tanította a magyar nyelvet a III. és V. osztályában, a történelmet a III., V. és VIII. osztályban és földrajzt a VIII. osztályban heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 5, ebben az intézetben 3. Lakik: VII. ker., István-út 16.

Piekl Paula, rendes tanár, osztályfőnök. Szaktárgyai: magyar, német, filozófia. Tanított az István-úti I. c. osztályban heti 19 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 4, ebben az iskolában 4 év. Lakik: VII., István-út 75.

Brückner József, esztergomi főegyházmegyei áldozópap, rendes hittanár és hitszónok. Szaktárgya: vallás. Tanította a hittant I—VIII. osztályban heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 4 év, ebben az iskolában 2 év. Lakik: IV., Kecskeméti-utca 4.

Kiss Ágnes, h. tanár, a IV. osztály főnöke, a rajzszerár öre. Szaktárgyai: rajz és torna. Tanította a rajzot az I—IV. osztályban és a tornát az I. b., II. és V. osztályban heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 4 év, ebben az iskolában 3 év. Lakik: VII., Kazinczy-utca 23—25.

Dr. Ottó Ilona, h. tanár, a VI. osztály főnöke. Szaktárgyai: magyar

és német nyelv. Tanította a magyar nyelvet a VIII. osztályban, a német nyelvet az I. a., II., V., VI. VIII. osztályban, heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 1 év. Lakik: X., Apafi-utca 33.

Baranyai Mária, h. tanár, a VII. osztály főnöke, az ifjúsági könyvtár VII. szakszának öre. Szaktárgyai: magyar és latin nyelv. Tanította a magyar nyelvet a VII. osztályban, a latin nyelvet az V. és VII. osztályban, az ókori irodalmat a III. osztályban heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 1 év. Lakik: IX., Lónyai-utca 41.

Juhász Margit, h. tanár, az I. b. osztály főnöke. Szaktárgyai: földrajz és történelem. Tanította a földrajzot az I. a., I. b., II., IV. osztályban, a történelmet az V., VII. osztályban heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 1 év. Lakik: IV., Veres-Pálné-utca 35.

Holley Adrienne, h. tanár. Szaktárgyai: ének és torna. Tanította az éneket I—IV. osztályban, a tornát az I. a., III., V. és VI. osztályban heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 3 év, ebben az iskolában 3 év. Lakik: Rákosliget III. 35.

c) Óraadó tanárok:

Dr. Székely István, középiskolai igazgató, VIII. ker. áll. gimn. r. tanár, szakfelügyelő. Szaktárgyai: latin és görög nyelv. Tanította a latin nyelvet a VIII. osztályban heti 5 órában. Tanári szolgálati éveinek száma: 34, ebben az iskolában 1 év. Lakik: I., Logódy-utca 32.

Kemény Lujza. Szaktárgyai: latin, görög és német nyelv. Tanította a latin nyelvet a VI. osztályban, a görög nyelvet a VIII. osztályban, az ókori irodalmat IV., V. és VI. osztályban heti 14 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 2 év, ebben az iskolában 2 év. Lakik: VIII., Mikszáth Kálmán-tér 1.

Bonnetné-Gerr Stefánia. Szaktárgya: francia nyelv. Tanította a német nyelvet a III. és IV. osztályban, a francia nyelvet a III—VII. osztályban, heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 2, ebben az iskolában 2 év. Lakik: VIII., Horánszky-utca 19.

Gerle Margit. Szaktárgyai: mennyiségtan és természettan. Tanította a mennyiségtant az I. b. és V. osztályban. Tanári szolgálati éveinek száma 2 év, ebben az iskolában 1 év. Lakik: VI., Kmetty-utca 15.

Gyalus Piroska. Szaktárgyai: kézimunka és rajz. Tanította a kézimunkát I—IV. osztályban heti 10 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 1 év.

Szabó Györgyi. Szaktárgyai: magyar és német nyelv. Tanította a magyar és német nyelvet az I. b. osztályban heti 9 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 1 év.

IV. A tanári kar társadalmi és irodalmi munkássága.

A tanári kar tagjai az iskolai munka mellett a társadalmi, közművelődési, tudományos és irodalmi mozgalmakban is tevékeny részt vettek.

Dr. Fallenbüchl Ferenc igazgató, az Orsz. Kath. Tanáregyesület igazgatósági tagja, a Magyar Pedagógiai Társulat, az Irodalomtörténeti Társulat tagja. Előadásokat tartott a német nevelőnők egyesületében. VIII., Mária-utca 7.

Brückner József, előadásokat tartott a nemzeti hadseregnek, kíségető gyűjtőfogház, fiatalok bűnösök patronázsában.

Dr. Pétergálné-Kardos Izabella, a Magyar Középiskolai Tanárok Nemzeti Szövetségének, az Országos Tanáregyesületnek, az Országos Növendő Egyesületnek, a Kollégium Marianumnak választmányi tagja, a Kath. Tanáregyesületnek rendes tagja, az Egyetemi Hallgatónők Szt. Margit Körének tiszteletbeli elnöke.

Csapody Vera, a Magyar Középiskolai Tanárok Nemzeti Szövetségének, az Országos Tanáregyesületnek, a Kath. Tanáregyesületnek, az Egyetemi Hallgatónők Szt. Margit Körének választmányi tagja. Előadásokat tartott a Nemzeti Szövetség természettudományi szakosztályában: A fizikai tanítás nevelő hatásáról. A Szt. Margit Körben: A csillagászat történetéről és jelen problémáiról. A Kath. Tanáregyesületben: A leányiskolákat érintő reformkérdésekről. A Jedlik Ányos Körben Jedlik Ányosról és Eötvös Lorándról.

V. Tananyag.

Az 1918. évi Leánygimnáziumi Tantervben előírt tanítási anyagot minden osztályban elvégeztük. Az olvasmányokra, könyvnyelvküliekre nézve, amennyire csak lehetett, a régi rendhez igazodtunk.

VI. A tanulók névsora:

I. a. osztály. Apáti Mária (egs.), Bielek Augusztá (jeles), Bonta Mária (jó), Borszék Mária (jeles), Erdélyi Katalin (jó), Grisza Ilona (jó), Hekler Ilona (jeles), Holitscher Klára (földr.), Jendrassik Kornélia (jeles), Kepes Éva (jeles), Kireklechner Gabriella (német), Kirchknopf Margit (jó), Körmeny Eteleka (ismétel), Krepuska Katalin (jeles), Kubinyi Mária (egs.), Laczkó Klára (jeles), Layer Georgina (jó), Major Olga (egs.), Németh Lenke (jó), Pap Ilona (jeles), Papp Márta (jeles), Philipp Erika (egs.), Schaukal Anna (egs.), Stumpf Margit (jeles), Telkes Margit (jó), Tornai Margit (jeles), Travers Margit (jeles).

I. b. osztály. Balcsik Eteleka (jeles), Bella Valéria (jó), Dajka Margit (egs.), Dornauer Mária (jó), Drencsényi Ilona (egs.), Fekete Aranka (ismétel), Hosszú Margit (jeles), Ibrányi Mária (jeles), Kégl Margit (ismétel), Kohornik Anna (jó), Matkovics Lucza (jó), Nagy Izabella (német), Nieberl Emilia (jeles), Ocskay Mária (jeles), Perényi Erzsébet (jó), Ranzenberger Alice (jó), Rittinger Ida (jeles), Rosos Ida (jó), Schauschek Edit (jeles), Schmalz Edit (jó), Stifter Klementina (jó), Szabó Ibolya (egs.), Varnusz Gratiana (jeles), Végehangel Mária (jeles), Melicher Margit (egs.).

I. c. osztály. Békessy Magda (jeles), gr. Csáky Mária (jó), Hammersberg Valéria (jó), Juszt Rózsa (jeles), Lippay Ilona (egs.), Kispéczi Éva (jó), Pajor Aranka (egs.), Pázmándy Olga (egs.), gr. Pejacsevich Stefánia (jeles), Pór Katalin (jeles), Ráth Irén (jó), Rejtő Mária Vilma (jeles), Rigler Margit (egs.), Török Márta (jó).

II. osztály. Albrecht Klára (jó), Aulechla Ilona (jó), Bárany Valéria (egs.), Bogdán Edit (jeles), Bossányi-Havass Mária (jeles), Duha Julia (jó), Erdélyi Ibolya (jó), Frenreisz Edit (német), Ghyczy Judit (egs.), Góbi Gizella (ismétel), Halmai Blanka (jó), Herbert Ilona (jó), Keresztény Vilma (egs.), Kubányi Eteleka (német), Major Piroška (jó), Milos Erzsébet (egs.), Molnár Edit (ismétel), Murányi Piroška (történelem), Nagy Józsa (jeles),

Panek Mária (jeles), Pettkó Szandtner Erzsébet (jó), Riszner Mária (jó), Schleicher Erzsébet (német), Simonyi Ilona (jeles), Simkó Mária (jó), Szabó Márta (jeles), Szalai Edit (jeles), Takács Irén (jó), Ugrik Erzsébet (egs.), Ungváry Gabriella (német), Urbányi Gizella (jó), Virágh Irén (jó), Waygand Emilia (jó), Zsuffka Konstancia (jeles).

III. osztály. Bárány Izabella (jó), Brodszky Erzsébet (jeles), Bragli Erzsébet (jó), Burza Ilona (jó), Dobler Erzsébet (jó), Fedoresák Irén (egs.), Gosztanyi Mária (jeles), Gugi Mária (egs.), Herda Irén (jó), Hallóssy Katalin (jó), Kiss Ilona (egs.), Kurucz Sarolta (jeles), Láy Mária (egs.), Miklósi Kornélia (egs.), Nagy Ilona (egs.), Okányi Erzsébet (jó), Ouendet Alice (francia), Sántha Mária (jó), Stephani Magdolna (jó), Sutta Valéria (egs.), Schauschek Klotild (jeles), Schwarz Margit (jeles), Schwáb Mária (jeles), Szegedy Olga (jó), Szondi Stefánia (egs.), Tukovits Piroska (jó), Vegehingel Ilona (jeles), Vrana Stefánia (francia), Zámor Magdolna (jeles).

IV. osztály. Antal B. (történelem), Balogh S. (jeles), Böckh E. (egs.), Dellamartina A. (jeles), Dirner M. (jeles), Duduss A. (egs.), Guszmann M. (egs.), Heinrich E. (történelem), Kaszás E. (jó), Kiss I. (egs.), Kóbor G. (egs.), Kollárits G. (jeles), Lengyel M. (jeles), Menesdorfer V. (egs.), Miles M. (jó), Milos M. (egs.), Murányi M. (jó), Niertit A. (jeles), Papp K. (jó), Philipp E. (jeles), Sántha J. (jó), Székely R. (jó), Tokár A. (jeles), Vörnle M. (egs.), Albrect J. (egs.), Farkas J. (egs.).

V. osztály. Almády Olga (jeles), Bordán Ilona (jó), Egressy Katalin (jeles), Eszterle Julianna (jeles), Farkass Carmen (ismétel), Gräff Vilma (jeles), Grimm Elvira (egs.), Gyarmati Frida (egs.), Hatz Ella (jó), Holéczy Etelka (jó), Karácsonyi Márta (jeles), Kozák Anna (egs.), Loós Emma (jó), Maller Gizella (egs.), Magyar Mária (latin), Mészáros Klára (jó), Nagy Ilona (jeles), Nittinger Izabella (egs.), Nyitray Zsófia (egs.), Páll Éva (jó), Pécsi Margit (jó), Pospesch Kornélia (jó), Róbert Sarolta (francia), Rónay Zsuzsanna (egs.), Sikorszky Katalin (ismétel), Szadanovszky Ibolya (jeles), Szép Margit (egs.), Szigeti Mária (jeles), Thaisz Erzsébet (jó), Veisinger Anna (jó), Völgyi Piroska (jó), Cserevnyák Irén (egs.).

VI. osztály. Antalffy Gizella (egs.), Bacsá Mária (jeles), Benárd Rózsi (jó), Bérczy Erzsébet (egs.), Bruckmayer Mária (jó), Honza Mária (jeles), Jakab Gabriella (jó), Krepuska Zsuzsanna (ev. jó), Kósch Olga (jó), Nagy Dóra (jó), Pospesch Stefánia (egs.), Rhédey Erzsébet (egs.), Rózsai Józsa (ref. jó), Sáska Olga (jó), Schermann Mária (egs.), Schmidt Olivia (jó), Simon Erzsébet (jó), Sörös Éva (jó), Stanchich Erzsébet (egs.), Strassil Augusztá (jó), Szalay Kornélia (jó), Telkes Ilona (jeles), Turtschányi Tünde (jeles), Thomán Ilona (jó), Walther Mignon (jeles), Weszelowszky Jolán (egs.), Vajda Mária (jó).

VII. osztály. Gróf Erzsé (egs.), Bernolák Janka (jó), Bleyer Cecília (egs.), Erdélyi Margit (jó), Foda Márta (jó), Furmann Ilona (jó), Jeney Ella (jó), Machula Hilda (ismétel), Márfly Judit (jeles), Nagy Gabriella (jó), Oberschall Magda (jeles), Petrányi Emilia (egs.), Petrányi Klára (jó), Sándrik Márta (jó), Scholtz Márta (ismétel), Szabó Klára (jó), Tiehy Etelka (egs.), Varga Izabella (jó), Pintér Margit (jó).

VIII. osztály. Bech Sarolta (egs.), Bründl Lujza (jeles), Dályai Margit (jeles), Drucker Denin (jó), Dvorzsák Erzsébet (jó), Fáy Rózsa (jó), Fodor

Mária (jó), Fricke Izabella (jeles), Fridrich Sarolta (egs.), Greguss Alice (jó), Halmi Sára (jó), Hegedüs Julia (jó), Kratochwilla Hermine (egs.), Lenkei Erika (jó), Liptai Irén (jó), Müller Ilona (jó), Prochnov Magdolna (jeles), Réthy Sára (egs.), Szabó Mária (egs.), Szadanovszky Györgyi (egs.), Szokolovszky Ilona (jó), Udvardy Matild (jeles).

VII. Érettségi vizsgálatok.

1918—19. A törvényes állapotokhoz való visszatérést jelezve, elrendelte a Magy. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszterium, hogy az 1918—19. tanévnek VIII. osztályos növendékei pótlólag szeptember hó folyamán tegyenek írásbeli és szóbeli érettségi vizsgálatot.

Jelentkezett 24 rendes tanuló, 2 ismétlő, 1 pedig kiegészítő vizsgálatot tett a latinból, a mennyiségtanból és a természettanból.

Szeptember hó 1. és 2. folytak le az írásbeli vizsgálatok, szept. 5., 5., 7. a szóbeli vizsgálatok méltóságos dr. Szücs István vallás- és közoktatásügyi miniszteri tanácsos elnöklete alatt.

Az írásbeli tételek a következők voltak:

1. Magyar nyelv: Arany János balladáinak tragikus

Eredmény: 13 jeles, 9 jó, 4 elégséges.

2. Német nyelv: A három barát. Fordítás németre.

Eredmény: 12 jeles, 13 jó, 1 elégséges.

A szóbeli vizsgálat eredménye: Valamennyi növendék érettnak nyilváníttatott.

Jelesen érettek: Della Martina Viktória, Demeter magda, Harsányi Lujza, Heyder Gabriella, Károly Mária, Kiffusz Irén, Körmendy Rózsa, Mattyasovszky Klára, Müller Etelka, Rónay-Horváth Anna, Vagács-Keresztes Józsa, Longauer Piroska, Walter Sári. 13.

Jól érett 6.

Érett: 8.

1919—20. A Nm. V. K. M. 102.874/1920. IV. 17. sz. a. k. engedélye alapján f. é. június havában megtartott érettségi vizsgálatra 22 rendes és 1 magántanuló jelentkezett.

Június hó 7., 8., 9., 10. folytak le az írásbeli, június hó 14., 15. és 16. pedig a szóbeli érettségi vizsgálatok, méltóságos dr. Szücs István vallás- és közoktatásügyi miniszteri tanácsos elnöklete alatt.

Az írásbeli tételek a következők voltak:

1. Magyar nyelv: A magyar nemzet joga eredeti országhatáraihoz. (Június hó 9.)

Eredmény: 9 jeles, 10 jó, 4 elégséges.

Latin nyelv: Ovidius Fasti I. (Június hó 7.) Eredmény: 9 jeles, 5 jó, 9 elégséges.

3. Német nyelv: Wolfram von Eschenbach. (Ford.) és Ein Mädchen-karakter aus der deutschen Literatur. (Június hó 8.) Eredmény: 11 jeles, 6 jó, 6 elégséges.

4. Mennyiségtan: 1. (Hány tagja van annak a számtani haladványnak, melyben a 3. és 7. tag összege 46, a két tag úgy aránylik a 6-hoz, mint 2:7, összege pedig 1575? 2.) Egy gömb felszíne $F = 36.1035$ négyzetméter, ebből oly hengert kell formálni, melynek térfogata a gömb térfogatával,

A Központi Statisztikai Hivatal
Közlöny
A Közlöny állományából leír
... könyv
tárnak ártongedett sajtótermék

palástja a gömb felszínével egyenlő. Mekkora lesz az alapkör sugara és a henger magassága?

Eredmény: 11 jeles, 6 jó, 2 elégséges, 4 elégtelen.

A szóbeli vizsgálat eredménye: Egy növendék kivételével a többi érettnak nyilvánított.

Jelesen érettek: Bründl Lujza, Dályai Margit, sövényházi Fricke Izabella, Halmi Sára, Müller Ilona, Prochnov Magdolna, Udvardy Matild. Összesen 7.

Jól érett: 9.

Érett: 6.

Javító érettségi vizsgálatra utasított: 1.

VIII. Statisztikai kimutatás.

A tanulók száma. A rendes tanulók száma az iskolai év elején volt 292, az iskolai év végén 255. Az utóbbiak, tehát a vizsgálatot tett és osztályzatot nyert rendes tanulók osztályok szerint a következőképpen oszlottak meg: I. A. 27. — I. B. 25. — I. C. 14. — II. 34. — III. 29. — IV. 26. — V. 32. — VI. 27. — VII. 19. — VIII. 22. — Tíz osztályban: 255 tanuló.

A tanulók vallása: Róm. kath.: 247; ref.: 2; ev.: 6. *Százalékban:* Róm. kath.: 97%; ref.: 0.7%; ev.: 2.3%.

A tanulók anyanyelve: Magyar: 254, horvát: 1. *Százalékban:* Magyar: 99.6%; horvát: 0.4%.

A tanulók nyelvismerete: Csak magyarul beszél: 109; más nyelven is beszél: 146. Az utóbbiak közül németül: 144; ruténul: 1; horvátul: 1; angolul: 5; olaszul: 3; franciául: 63. *Százalékban:* Csak magyarul beszél: 43%; más nyelven is: 57%. Az utóbbiak közül németül: 56%; ruténul: 0.3%; horvátul: 0.3%; angolul: 2%; olaszul: 1%; franciául: 28%.

A tanulók születésének helye: Budapesti 143, vidéki 103, horvátországi 3, külföldi 6. *Százalékban:* Budapesti 56%; vidéki 41%; horvátországi 1%; külföldi 2%.

A tanulók szüleinek foglalkozása: Önálló gazda: 15, önálló iparos: 16; önálló kereskedő: 49, önálló értelmiség: 56, közalkalmazott: 73, magánalkalmazott: 21, egyéb: 25. *Százalékban:* Önálló gazda: 6%; önálló iparos: 6%; önálló kereskedő: 20%; önálló értelmiség: 22%; közalkalmazott: 28%; magánalkalmazott 8%; egyéb 10%.

A tanulók szüleinek lakóhelye: Budapesti: 185, vidéki: 69, horvátországi: 3. *Százalékban:* Budapesti: 72%; vidéki: 27%; horvátországi: 1%.

A tanulók viselete: Jó: 252; szabályszerű 3. *Százalékban:* Jó: 99%; szabályszerű: 1%.

A tanulók előmenetele: Jelesrendű: 60; jó: 99; elégséges: 73. Bukottegy tárgyból: 14; két tárgyból: 1; több tárgyból: 8. *Százalékban:* Jelesrendű: 23%; jó: 39%; elégséges: 29%; bukott egy tárgyból: 5.5%; két tárgyból: 0.4%; több tárgyból 3.1%.

A tanulók mulasztása: Az egész iskolai évben mulasztott órák száma: 21836. Egy tanulóra átlag 85 óra esik.

A magántanulók. Az év folyamán vizsgálatot tett magántanuló: 16. osztályok szerint: I. A. 3; I. B. 1; II. 2; III. 1; V. 4; VI. 3; VII. 2; VIII. 1. Vallás szerint: Róm. kath. 16. *Százalékban:* 100%. Megfelelt: 12, nem felelt meg: 4. *Százalékban:* Megfelelt: 75%; nem felelt meg: 25%.